

ที่ สธ 0215/22/ 940

กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

9/13

5 มีนาคม 2540

เรื่อง ข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงค่าตอบแทนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลของกระทรวง
สาธารณสุข

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงค่าตอบแทนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลของ
กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 120 ชุด

ตามที่ กระทรวงสาธารณสุขประสบปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในการปฏิบัติงานใน
สถานบริการของกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะพยาบาลที่ขึ้นปฏิบัติงานเวรผลัดบ่ายและดึก
ซึ่งเป็นเวลาการปฏิบัติงานในเวลาค่ำคืน มีความยากลำบากในการเดินทางของพยาบาลซึ่งเกือบ
ทั้งหมดเป็นผู้หญิง และเวลาในการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตครอบครัวและชีวิต
ในสังคม เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พยาบาลมักหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานในช่วงเวลาดังกล่าว โดย
การโอน / ย้าย หรือลาออก จากลักษณะงานดังกล่าวเป็นจำนวนมากและทวีความรุนแรงขึ้น

กระทรวงสาธารณสุขจึงเห็นสมควรแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจัดทำข้อเสนอเพื่อการ
ปรับปรุงค่าตอบแทนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข โดยมีเหตุผล
ความจำเป็นตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ขอปรับปรุงอัตราค่าตอบแทน

1.1 สำหรับพยาบาลวิชาชีพขอปรับจากอัตรา 100 บาทต่อเวร เป็น 200 บาทต่อเวร

1.2 สำหรับพยาบาลเทคนิคขอปรับจากอัตรา 75 บาทต่อเวร เป็น 150 บาทต่อเวร

ซึ่งการเบิกจ่ายดังกล่าว คาดว่าจะต้องใช้เงินงบประมาณทั้งสิ้นประมาณปีละ 2,000

ล้านบาท โดยมีรายละเอียดชี้แจงในเอกสารแนบท้ายข้อเสนอ

2. ขออนุมัติเบิกจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวจากงบประมาณ โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 ในปีงบประมาณ 2541 กระทรวงสาธารณสุขขอตั้งงบประมาณเพิ่มในหมวด

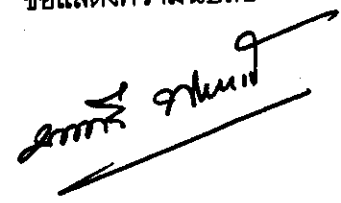
ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ งานสนับสนุนบริการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

และเมื่อได้รับอนุมัติสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะดำเนินการตัดโอนให้หน่วยบริการต่าง ๆ
ต่อไป

2.2 สำหรับในปีงบประมาณ 2540 กระทรวงสาธารณสุขขออนุมัติดำเนินการเกลี่ย
งบประมาณภายในของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเบิกจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวแทนการเบิกจ่าย
จากเงินบำรุง เพื่อไม่ให้เป็นการกระแกล้งสถานบริการต่าง ๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายมนตรี พงษ์พานิช)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
โทร. 590-1384
โทรสาร 590-1380 , 591-8195

1
2
3
4

ข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงค่าตอบแทนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาล ของกระทรวงสาธารณสุข

1. หลักการและเหตุผล

1.1 สภาพความขาดแคลนและการกระจายพยาบาล

ปัจจุบันมีปัญหาความขาดแคลนพยาบาลเป็นอย่างมากในระบบบริการสาธารณสุขในประเทศไทย ประเมินการว่าปัจจุบันมีพยาบาลระดับปริญญา อยู่จำนวน 52,467 คน แต่เมื่อเทียบกับความต้องการในภาพรวมทั้งประเทศที่มีถึง 86,461 คน แล้วคิดเป็นเพียงร้อยละ 63.1 ของความต้องการ ซึ่งความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการทั้งภาครัฐและเอกชน ในภาคเอกชนมีความขาดแคลนพยาบาลรุนแรงใกล้เคียงกับภาครัฐ ทั้งนี้สามารถดูได้จากอัตราการเข้า/ออกของพยาบาลในภาคเอกชน รวมทั้งอัตราค่าจ้างพยาบาลวิชาชีพใหม่ที่โรงพยาบาลเอกชนตั้งไว้สูงถึง 14,000-15,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งสูงกว่าภาครัฐกว่า 2 เท่า แม้ขณะนี้สถานพยาบาลเอกชนจะอาศัยพยาบาลวิชาชีพที่จบจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาเอกชนบางแห่งสามารถผลิตได้เอง แต่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ

นอกจากนี้พบว่าในส่วนของการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสถานบริการส่วนใหญ่กระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคมีปัญหาความขาดแคลนพยาบาลสูงมาก โดยกระทรวงสาธารณสุขมีพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงาน จำนวน 28,783 คน ในขณะที่มีความต้องการถึง 58,503 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 49.19 ของความต้องการ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญในการจัดบริการสาธารณสุขสำหรับประชาชน โดยเฉพาะสำหรับประชาชนที่อยู่ในชนบทของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากปัญหาในด้านความขาดแคลนในภาพรวมแล้ว จะพบว่าความขาดแคลนส่วนใหญ่จะเกิดอยู่ในส่วนภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศมีพยาบาลวิชาชีพ 1 คนต่อประชากร 1,1150 คน แต่ในกรุงเทพมหานครพยาบาลวิชาชีพ 1 คนต่อประชากร 356 คน ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากร เป็น 1 : 2,479 1 : 1,363 และ 1 : 1,064 ตามลำดับ

1.2 สาเหตุสำคัญของความขาดแคลนพยาบาล

จากสภาพปัญหาความขาดแคลนพยาบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทำให้พยาบาลที่อยู่ในระบบต้องรับภาระงานที่หนัก ลักษณะงานจำเจ ประกอบกับเวลาการปฏิบัติงานในช่วงเวลาค่าคืนเป็นเวลา นอกทำการปกติ มีความลำบากและไม่ปลอดภัยในการเดินทางสำหรับพยาบาล ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นผู้หญิง และไม่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมและชีวิตครอบครัว ทำให้พยาบาลไม่ต้องการที่

จะปฏิบัติงาน เวรประจำวันและเวรดึก และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พยาบาลออกจากงานในวิชาชีพ โดยพยาบาลไม่ปฏิบัติงานอื่นหรือลาออก เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะพยาบาลที่มีครอบครัวแล้ว

1.3 แนวทางในการแก้ปัญหาความขาดแคลนพยาบาลที่ผ่านมา

กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการแก้ปัญหาความขาดแคลนพยาบาล โดยเพิ่มการผลิตพยาบาลมากขึ้น ประมาณปีละ 3,500 คน รวมทั้งได้พยายามจัดสวัสดิการและค่าตอบแทนต่าง ๆ เช่น การปรับเพิ่มอัตราค่าตอบแทนทำการล่วงเวลา (OT) การจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานเวรประจำวันและเวรดึกในอัตรา 100 บาทต่อเวร ซึ่งมีการปรับปรุงและเบิกจ่ายมาตั้งแต่ปี 2536 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้พยาบาลอยู่ปฏิบัติงานในสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุขได้

แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวยังไม่สามารถที่จะจูงใจและลดปัญหาการขาดแคลนพยาบาลได้ จึงเห็นสมควรปรับปรุงค่าตอบแทนดังกล่าวให้เหมาะสม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจสำหรับพยาบาลที่ปฏิบัติงานดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงค่าตอบแทนการปฏิบัติงานของพยาบาลในช่วงเวลาเวรประจำวันและเวรดึกในสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุขให้สูงขึ้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้มีพยาบาลมาปฏิบัติงานในช่วงเวลาดังกล่าวมากขึ้น

3. ข้อเสนอเพื่อการแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาล

เพื่อลดปัญหาความขาดแคลนพยาบาลที่ปฏิบัติงานในสถานบริการระดับต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข จึงเห็นสมควรเสนอปรับปรุงค่าตอบแทนพยาบาลสำหรับปฏิบัติงานในช่วงเวรประจำวันและดึก ดังนี้

3.1 ปรับอัตราค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานเวรประจำวันและดึก สำหรับ

พยาบาลวิชาชีพปรับจากอัตรา 100 บาทต่อเวร เป็น 200 บาทต่อเวร

พยาบาลเทคนิคปรับจากอัตรา 75 บาทต่อเวร เป็น 150 บาทต่อเวร

3.2 ทั้งนี้โดยขออนุมัติเบิกจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวจากเงินงบประมาณ แทนการเบิกจ่ายจากเงินบำรุงของสถานบริการแต่ละแห่งเช่นในปัจจุบัน มิฉะนั้นภาระทางการเงินเหล่านี้จะเป็นผลให้สถานบริการต่าง ๆ ต้องเรียกเก็บเงินจากผู้ป่วยสูงขึ้น หรือมิฉะนั้นก็ต้องลดภาระค่าใช้จ่ายโดยการลดจำนวนพยาบาลที่ต้องปฏิบัติงานในแต่ละเวร ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้พยาบาลต้องรับภาระงานที่หนักและเกิดการเสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีผลเสียต่อคุณภาพของการให้บริการเป็นอย่างยิ่ง

งบประมาณ

กระทรวงสาธารณสุขได้ประมาณการณ พบว่า จะต้องใช้งบประมาณเพื่อจ่ายเป็นค่าตอบแทนดังกล่าว ทั้งสิ้นประมาณปีละ 2,016,990,000 บาท ดังมีรายละเอียดวิธีการคิดจากจำนวนพยาบาลที่ต้องปฏิบัติงานในช่วงเวรป่วยและดึกในแต่ละสถานบริการของกระทรวงสาธารณสุข ตามเอกสารแนบท้าย (ในตารางที่ 1-3)

5. วิธีดำเนินการ

จัดทำข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงค่าตอบแทนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้กระทรวงสาธารณสุขเบิกจ่ายค่าตอบแทนพยาบาลดังกล่าวจากเงินงบประมาณ และทำการเบิกจ่าย ดังนี้

5.1 สำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ 2540 เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับให้ความเห็นชอบอนุมัติให้กระทรวงสาธารณสุขปรับปรุงค่าตอบแทนและเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณแล้ว จะได้ดำเนินการเกลี่ยงบประมาณภายในของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อการดังกล่าวโดยไม่ให้กระทบกับงบกลางของประเทศ ที่จะต้องใช้เพื่อการแก้ปัญหาที่สำคัญของประเทศต่อไป

5.2 สำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ 2541 กระทรวงสาธารณสุข จะได้ตั้งค่าของงบประมาณ เพื่อจ่ายเป็นค่าตอบแทนดังกล่าวในหมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ งานสนับสนุนการบริการสาธารณสุข ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และเมื่ออนุมัติสำนักงานปลัดกระทรวงจะได้เบิกจ่ายและตัดโอนไปให้กรมต่าง ๆ เพื่อทำการเบิกจ่ายต่อไป

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 กระทรวงสาธารณสุขจะสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบันได้ดีขึ้น เนื่องจากพยาบาลที่ปฏิบัติงานจะมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

6.2 การจัดบริการของกระทรวงสาธารณสุขจะได้รับการพัฒนาคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากจะสามารถจัดหาพยาบาลขึ้นปฏิบัติงานในช่วงเวลาเวรป่วยและเวรดึกมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงถึงการได้รับบริการที่ดีของประชาชนต่อไป

6.3 ลดภาระทางการเงินสำหรับสถานบริการสาธารณสุข โดยเฉพาะสถานบริการที่อยู่ในชนบทห่างไกล มีปัญหาด้านเศรษฐกิจของประชาชน ที่ไม่สามารถที่จะจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่สถานบริการได้ ทำให้สถานบริการขาดเงินบำรุง